

Geschiedenis

Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten in het bijgeleverde programma Wolf.
Zend de gegevens uiterlijk dinsdag 28 mei 2019 elektronisch naar het ETE.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008 (PB. 2008, no. 54).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden

- toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Eenzelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld door het ETE na de bepaling van de definitieve cesuur.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen Geschiedenis VWO 2019 eerste tijdvak kunnen maximaal 70 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit 30 vragen.

*Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:
Vakinhoudelijke argumenten moeten afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijke publicaties.*

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Staatsinrichting

1 maximumscore 2

- Suriname, kolonie Curaçao en 'onderhorigheden' en kolonie Sint Eustatius met 'onderhorigheden'. 1
- In 1845. (De samenvoeging van 1828 van Suriname met Curaçao, Aruba en Bonaire en Sint Eustatius met Saba en Sint Maarten tot een kolonie werd ongedaan gemaakt.) 1

2 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Omdat de Koloniale Raad voor de hele kolonie werkte, mochten de leden niet gekozen worden door de ingezetenen van Curaçao. De overige eilanden zouden, niet zonder reden, zich daarover beklagen. 1
- Er waren praktische bezwaren tegen een samenstelling van de Koloniale Raad door verkiezingen op alle eilanden. 1

3 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord:

Het grootste gedeelte van de bevolking had nog steeds geen invloed op het gezag. De blanke en lichtgekleurde elite bleven politiek de lakens uitdelen.

4 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Van de zes eilanden was Curaçao het grootste en economisch het meest welvarend. De Staten waren gezeteld op Curaçao en hielden zich voornamelijk bezig met aangelegenheden van Curaçao.
- De kleine eilanden hadden geen eigen budget (en waren daarom afhankelijk van de goedkeuring van de Staten.)

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Een volledig gelijkwaardige democratische representatie van de bevolking bij besluitvorming op Koninkrijksniveau ontbrak. / een Koninkrijksparlament ontbrak. 1
- De Nederlandse Antillen en Aruba geloofden dat een Koninkrijksparlament gekozen door de inwoners van alle Koninkrijkslanden hen de mogelijkheid zou geven om meer controle uit te oefenen op de Rijksministerraad. 1

6 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord:

Betekenis:

- Het wezen van het parlementaire stelsel eist dat ministers hun ontslag moeten aanbieden als de meerderheid van de volksvertegenwoordiging hun beleid afkeurt. Dit is de vertrouwensregel. 1
- De volksvertegenwoordiging kan het beleid van de ministers afkeuren omdat het parlementaire stelsel er vanuit gaat dat de ministers verantwoordelijk zijn voor het gevoerde beleid. Dat is de ministeriële verantwoordelijkheid. 1
- Indien de ministers (de regering) het niet eens zijn (is) met de afkeuring van het beleid kunnen (kan) ze de Staten ontbinden en dan volgen er in de regel nieuwe verkiezingen. 1

Verband:

- De vertrouwensregel en de ministeriële verantwoordelijkheid geven aan dat de Staten het voor het zeggen hebben. Wanneer de regering het echter niet eens is met het parlement, kan zij het parlement ontbinden. 1

7 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- In het parlementaire systeem van Curaçao en Sint Maarten zijn de regering en het parlement aparte en op zichzelf staande staatsorganen met eigen bevoegdheden en taken. 1
- De ministers vormen daardoor in het algemeen geen deel van het parlement. 1

8 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord:

- Om door middel van vervroegde verkiezingen de kiezers de gelegenheid te geven zich uit te spreken over het regeringsbeleid 1
- en de door het volk wenselijk geachte representatie in de Staten en regering aan te geven. 1

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 2 • 18 jaar en ouder, ingezetene van het land, en Nederlander. 1 • De <u>vereiste</u> is dat degene die mag stemmen de Nederlandse nationaliteit moet hebben. 1 <i>Opmerking: Alle drie vereisten moeten genoemd worden om het scorepunt toe te kennen.</i>	
10	maximumscore 1 Het recht op goede huisvesting.	
11	maximumscore 1 De arbeidersopstand op 30 mei 1969 had als gevolg dat Papiamentu als taal een belangrijkere plaats kreeg in de samenleving als uiting van een bewustwordingsproces bij vooral de donkere Curaçaoënaar.	
12	maximumscore 3 • De oprichter was Stanley Brown. 1 • De Vitó wees constant op de toen heersende politieke en sociale problemen en onrechtvaardigheden, 1 • waardoor steeds meer mensen zich bewust werden van die situatie. 1	
13	maximumscore 3 • <u>Partij</u>: MEP (Arubaanse Volkspartij) <u>Leider</u>: Betico Croes. 1 <i>Opmerking: Partij en leider moeten genoemd worden om het scorepunt toe te kennen.</i> • De MEP ontstond met als doel afscheiding van de Nederlandse Antillen, want de Arubanen waren bang voor net zo'n onrust als die op Curaçao. 1 • Zij vreesden ook de overheersing van de zwarte Curaçaoënaar, die na dat oproer belangrijke posities kreeg in de Staten en de regering van de Nederlandse Antillen. 1	
14	maximumscore 4 • In 1993 was de kern van de vraag: meer zelfstandigheid of niet? In 2009 was de kern van de vraag: ja of nee tegen het met Nederland onderhandelde pakket van afspraken m.b.t. meer zelfstandigheid. 1 • Uitslag van 1993 was <i>niet</i> meer zelfstandigheid en in 2009 <i>wel</i> meer zelfstandigheid met het onderhandelde pakket. 1 • Er was veel kritiek, omdat het geen weerspiegeling zou zijn van de werkelijke mening van de Curaçaoënaars. 1 • Er zou teveel autonomie aan Nederland zijn verloren tegenover de sanering van de toen bestaande staatsschuld van Curaçao. 1	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord:

Obstakel:

- Een te groot ambtenarenapparaat/te veel ambtenaren. 1

Uitleg:

- Politieke patronage leidt tot groei van het ambtenarenapparaat met vaak veel ongeschikte mensen. De kwaliteit van het ambtenarenapparaat gaat achteruit en het bestuur ook. 1
- Groei van het ambtenarenapparaat leidt tot stijging van de overheidsuitgaven, waardoor de overheidsschulden toenemen. Noodzakelijke bezuinigingsmaatregelen blijven uit om regeringsval te voorkomen. Goed bestuur wordt dan zeer moeilijk. 1

Internationale betrekkingen en oorlogsvoering

16 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Intern: In Oostenrijk-Hongarije woonden vertegenwoordigers van verschillende volkeren die zich niet thuis voelden in deze twee landen en ook gediscrimineerd werden. Vooral de volkeren die de Slavische taal spraken (meer dan één derde van de Habsburgse volkeren), protesteerden tegen deze achterstelling. 1
- Extern: De minderheden in Oostenrijk-Hongarije wisten dat er buiten de monarchie landgenoten woonden in hun eigen staten. 1
- Het panslavisme: het streven van Slavisch sprekende volkeren om in een land te wonen waarin iedereen hun taal sprak. 1

17 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Om nieuwe oorlogen te verhinderen, wilde president Woodrow Wilson een permanente volkerenorganisatie oprichten waarin alle naties in de wereld vertegenwoordigd waren: De Volkenbond. 1
- President Wilson wordt bekogeld met rotte tomaten. Hiermee wilde de tekenaar aangeven dat het idee van president Wilson door het Congres, het Amerikaanse parlement, met kracht werd afgewezen. Na de Eerste Wereldoorlog wilden de Verenigde Staten namelijk niets meer te maken hebben met de rest van de wereld. (Men koos voor een politiek van isolationisme.) 1

Vraag	Antwoord	Scores
18	maximumscore 2	
	A.	1
	Voorbeeld van een juist antwoord:	
	De Duitse legerleiding vond dat zij verraden werd door de wapenstilstand die op 11 november gesloten was door de politici en vooral de joden (Davidster op de mouw van de aanvaller), (dolkstoot in de rug).	1
19	maximumscore 2	
	De juiste combinaties zijn:	
	1 - a	
	2 - c	
	3 - b	
	<i>Indien 3 combinaties juiste</i>	2
	<i>Indien 2 juist</i>	1
	<i>Indien minder dan 2 juist</i>	0
20	maximumscore 2	
	Voorbeeld van een juist antwoord:	
	Omdat deze regering gesteund werd door de Russische Doema, het Russische parlement.	1
	De macht lag nu in handen van het volk en de Doema.	1
21	maximumscore 2	
	– Lenin eiste een politiek van vrede en brood. – Beëindiging van de oorlog. – Het verdelen van het grootgrondbezit onder de kleine boeren.	
	<i>Indien 3 antwoorden juist</i>	2
	<i>Indien 2 juist</i>	1
	<i>Indien minder dan 2 juist</i>	0
22	maximumscore 1	
	Voorbeeld van een juist antwoord:	
	Volgens de rassen theorie van de nazi's had de vertegenwoordiger van het 'hogere'/Germaanse/blanke ras de wedstrijd moeten winnen van die van het 'mindere'/zwarte ras. Dit was niet het geval. / Twee vertegenwoordigers van het 'mindere'/zwarte ras wonnen van de blanke. Jesse Owens, de vertegenwoordiger van het 'mindere'/zwarte ras won van de vertegenwoordiger van het 'hogere'/Germaanse/blanke ras.	
23	maximumscore 1	
	Antisemitisme.	

Vraag	Antwoord	Scores
24 maximumscore 4	Kern van een juist antwoord:	
	• Appeasement-politiek. • Hitler-Duitsland zijn zin geven om oorlog te voorkomen. • Hitler-Duitsland (de krokodil) verovert steeds meer gebieden (bijt het been van de man eraf) en Engeland geeft toe om een oorlog te voorkomen. • Minister-president van Groot-Brittannië / Neville Chamberlain.	1 1 1 1
25 maximumscore 2	Kern van een juist antwoord:	
	• De tekenaar wilde de militarisering van Japan en Duitsland aantonen en de militaire aanval van Italië op Abessinië (Ethiopië). • Het jaar 1936.	1 1
26 maximumscore 3	Kern van een juist antwoord:	
	• Frankrijk vertrouwde voor zijn verdediging op de Maginotlinie, de verdediging van de grens tussen Frankrijk en Duitsland, met grote legertroepen. • Om deze Franse verdedigingslinie te omzeilen, vielen de Duitse troepen Noord-Frankrijk (Frankrijk in het noorden) binnen na verovering van Luxemburg en België. Ze konden zodoende via de Ardennen Frankrijk binnenvallen. • In de oorlog tegen Frankrijk pasten de Duitsers Blitzkrieg-tactieken toe, waarbij zij veel tanks en vliegtuigen gebruikten om snelle territoriale veroveringen te bewerkstelligen en om de vijand te dwingen om zich over te geven.	1 1 1
27 maximumscore 4	• De Chinese matrozen op de olietankers van Shell. • Gouverneur Wouters. • Toen de krant Amigoe over de kwestie van de Chinese slachtoffers wilde schrijven, verbood gouverneur Wouters het verschijnen van de Amigoe. • Ook liet gouverneur Wouters geen Joodse vluchtelingen op het eiland toe. / Ook was er irritatie bij de Nederlandse regering in Londen over Wouters.	1 1 1 1
28 maximumscore 2	• Doordat steeds meer mensen via tv de oorlog en alle ellende ervan in hun huiskamer konden volgen, • ontstonden er grote protesten tegen het Amerikaans beleid.	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 2

- C 1
- C is een maatregel die gezorgd heeft voor *spanning* in de Koude Oorlog-Periode. A, B en D hebben gezorgd voor ontspanning. 1

30 maximumscore 2

- Door hun belofte landen die aangevallen worden te steunen. 1
- Vanwege de vrees om de wereld (zijn bondgenoten) te verliezen aan de Sovjet-Unie. 1

31 maximumscore 2

- e (1955)
- b (1956)
- c (1968)
- a (1979)
- d (1990)

Opmerking: Als door het weglaten/wegstrepen van één foutief geplaatste letter een verder juiste reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.